

About

Stroke

လေဖြတ်သွားသည် လူနာများနှင့် ယင်းတို့၏မိသားစုများ၊ သို့မဟုတ် ဦးနှောက်သွေးကြောဆိုင်ရာ ရောဂါများရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ယင်းတို့၏ ကုသမှုများကို ပြန်လည်လေ့လာ သုံးသပ်လိုသူများအတွက် လမ်းညွှန်လက်စွဲအဖြစ် အသုံးဝင်စေခြင်းငှာ ဤစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။

သွေးလွှတ်ကြော၊ သို့မဟုတ် သွေးပြန်ကြောအတွင်းတွင် မှုမမှန်မှုတစ်ခုခုရှိသဖြင့် ဦးနှောက်၊ သို့မဟုတ် ကော့ရှိုး၊ အာရုံကြောမကြီး၊ မျက်စိသွားခြင်းကို လေဖြတ်သည်ဟု ဖော်ပြပါသည်။ လေဖြတ်ခြင်းမှာ အဓိကအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိပါသည်။ သွေးကြောကျဉ်း၊ ထိုစိတ်ခြင်းအမျိုးအစားနှင့် သွေးထွက်စိန်ယိုစိမ်းသော အမျိုးအစားဟု ခွဲခြားကြပါသည်။

လေ့လာမှုတစ်ခုက ယိုသနွေတာ၊ ဆေး၊ သောက်ဖူးထားသူများနှင့် အသက်တူ၊ အရွယ်တူ တားဆေးပေးသောကတ်ထားသူ ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းတို့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရာ တားဆေးသောကတ်ဖူးသူ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းတို့တွင် သွေးပြန်ကြောတွင် သွေးစဲခြင်းဖြစ်ပေါ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

သွေးစဲပေးသောဆေးတို့မှာ သွေးကြောတွင်း သွေးစဲအောင် ကာကွယ်ပေးသော်လည်း အဆိုပါသွေးစဲခြင်းမှတစ်ဆင့် ကာ လေဖြတ်သွားသည်အထိ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ခြစ်ပွားမှုများသည် သာမန်သွေးစဲခြင်းပေးခြင်း ခြစ်ပွားမှုထက် ပိုမိုရှုပ်ထွေးပါသည်။ ထို့ကြောင့် လေဖြတ်ခြင်းကို သွေးစဲပေးနိုင်သည့် ဆေးတစ်မျိုးတည်းဖြင့် ကုသခြင်းမရှိပါ။

လေဖြတ်ဝေဒနာ

ဒေါက်တာသန်းထွဋ်
ဖေး-၀၆ ၁၀၀

မာတိကာ
ထုတ်ဝေသူအမှာ
လူနာ၏အမြင်
နိဂုံး

အခန်း (၁)
အခြေခံများ

- လေဖြတ်တယ်ဆိုတာ ဘာလဲ။
- တီအိုင်အေ (ဦးနှောက်တွင်း ခေတ္တခဏ သွေးစီးဆင်းမှုလျော့ပါးသွားခြင်း) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- တီအိုင်အေနှင့်လေဖြတ်ခြင်း ဘာကွာပါသလဲ။
- လေဖြတ်စေတဲ့အဓိကအကြောင်းရင်းတွေက ဘာတွေလဲ။
- လေဖြတ်သောရောဂါကိုရှာရာမှာ စိတ်က ဘယ်လိုအထောက်အကူဖြစ်စေပါသလဲ။
- MRI က မည်ကဲ့သို့ အထောက်အကူပြုပါသလဲ။

- အခန်း (၂)
တီအိုင်အေနှင့် (လေဖြတ်ခြင်း) တို့၏ရောဂါဝေဒနာများ
မေးခွန်း (၇ မှ ၁၃ အထိ)
- တီအိုင်အေနှင့် လေဖြတ်ခြင်းတို့၏ ယေဘုယျဝေဒနာတို့မှာ ဘာလဲ။
- (Neglect Syndrome) ဆိုတာ ဘာလဲ။ အပေးဇယား (Aphasia) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- မူးနောက်၊ မူးနောက်ဖြစ်လာတာဟာ လေဖြတ်ချင်တဲ့လက္ခဏာပါလား။

- အမြင်အာရုံဝေဝါးခြင်းဆိုတာလည်း လေဖြတ်ခြင်းလက္ခဏာတစ်ခုပါလား။
- Lock in Syndrome ဆိုတာ ဘာလဲ။
- လေဖြတ်လျှင် မည်မျှကြာကြာ ခေါင်းကိုက်နေတတ်ပါသလဲ။

- အခန်း (၃)
လေဖြတ်ခြင်းအမျိုးအစားများ
မေးခွန်း (၁၄ မှ ၁၅ အထိ)
- လက္ခဏာလေဖြတ်ခြင်းဆိုတာ ဘာလဲ။
- အိမ်ဘောလစ်လေဖြတ်မှုဆိုတာ ဘာလဲ။

- အခန်း (၄)
လေဖြတ်စေနိုင်သည့် နှလုံးရောဂါများ
မေးခွန်း (၁၆ မှ ၂၁ အထိ)
- အေထရီယမ်နှလုံးအခန်း အခုန်မမှန်ခြင်း (Atrial Fibrillation) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- ဘက်ပြောင်းပြုတ်လွင့်အစအန (Paradoxical Embolus) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- နှလုံးရုတ်တရက်တိုက်ခိုက်ခံရပြီးနောက် လေဖြတ်နိုင်စရာအလားအလာ ဘယ်လိုရှိမည်လဲ။
- Endocarditis ဆိုတာ ဘာလဲ။
- အေအောတစ်သွေးလွှတ်ကြောမအားပိုင်းရောဂါကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- နှလုံးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ရောဂါရှာ၊ ခွဲစိတ်ကုသတာတွေလုပ်ရင်းကနေ ဘယ်လောက်များများ လေဖြတ်သွားဖူးပါသလဲ။

- အခန်း (၅)
ကရောတစ်သွေးလွှတ်ကြောများနှင့် ကြောရိုးသွေးလွှတ်ကြောများကြောင့် လေဖြတ်ခြင်းများ
မေးခွန်း (၂၂ မှ ၃၄ အထိ)
- ကရောတစ်သွေးလွှတ်ကြောနှင့် ဗာတီဘရယ်လ်သွေးလွှတ်ကြောများတွင်ဖြစ်နေသော ရောဂါများကို ဘယ်လိုရှာရမည်လဲ။
- ကရောတစ်သွေးလွှတ်ကြောကျဉ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောဝေဒနာများကို မည်ကဲ့သို့ ကုမည်နည်း။

- မည်သည့်ဝေဒနာမှမပြသော ကရောတစ်သွေးကြောကျဉ်းရောဂါကို ကုသရန်လိုအပ်ပါသလား။
- ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူရန် မဖြစ်နိုင်ပါက ဘာလုပ်ရပါမည်လဲ။
- ကရောတစ်သွေးလွှတ်ကြော လုံးဝပိတ်သွားရင် ဘာဖြစ်မည်လဲ။
- ကျဉ်းနေသောသွေးလွှတ်ကြော ခွဲစိတ်ကုသရန် မဖြစ်နိုင်လျှင် မည်သို့လုပ်ရပါမည်လဲ။
- ကရောတစ်သွေးလွှတ်ကြောရောဂါများကို ကုသရာတွင် ဆေးဝါးများကို ခွဲစိတ်မှုကုထုံးအစား၊ အစားထိုးနိုင်ပါပြီလား။
- ဒဆက်ရှင် (သွေးကြောလွှာကွာဟခြင်း) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- ဘာတွေက သွေးလွှတ်ကြောလွှာကို ဟကွာသွားစေသလဲ။
- Fibromuscular Dysplasia ဆိုတာ ဘာလဲ။
- သွေးကြောလွှာကွာဟခြင်းကို ဘယ်လိုကုရပါသလဲ။
- Dissecting Aneurysm ဆိုတာ ဘာလဲ။
- သွေးကြောလွှာကွာဟခြင်းက ပြန်ဖြစ်နိုင်ပါသလား။

- အခန်း (၆)
လေဖြတ်ခြင်းများကို ဖြစ်စေသော အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သော သွေးခဲခြင်းဆိုင်ရာ မှုမမှန်ခြင်းများ
မေးခွန်း (၃၅ မှ ၄၉ အထိ)
- တွေ့လေတွေ့ထရီရမြေ သွေးခဲခြင်းဆိုင်ရာယိုယွင်းမှုတို့မှာ ဘာလဲ။
- သွေးခဲခြင်းကိုစွဲမမှန်ခြင်းက မည်သို့မည်ပုံလေဖြတ်နိုင်စရာအလားအလာကို မြင့်မားသွားစေပါသလဲ။
- သွေးတိတ်၊ သွေးခဲခြင်းဆိုင်ရာမှုမမှန်ခြင်းများကို ဘယ်လိုစမ်းသပ်မည်လဲ။
- သွေးခဲခြင်းမှုမမှန်မှုများအတွက် ကုထုံးတို့မှာ ဘာပါလဲ။
- ကင်ဆာကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။

- အခန်း (၇)
ဦးနှောက်တွင်းသွေးယိုစီးသဖြင့် လေဖြတ်ခြင်း
မေးခွန်း (၄၀ မှ ၄၆ အထိ)
- ဦးနှောက်တွင်းသွေးယိုစီးခြင်း၏အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာ ဘာတွေလဲ။

- သွေးယိုစိမ့်ပြီးနောက် ရလဒ်တွေ ပိုဆိုးလာစေရန် မည်သည့်အရာများက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးနေပါသလဲ။
- ဦးနှောက်တွင်းသွေးယိုစီးခြင်းကို ဘယ်လိုကုမလဲ။
- ဦးနှောက်တွင်းသွေးယိုစီးနေသောလူနာ၏ သွေးပေါင်ချိန်ကို ဘယ်လိုထိန်းမလဲ။
- ဝါဖရင်သွေးကြဲဆေးကြောင့် သွေးထွက်နိုင်စရာကို ဘယ်လောက်များများ ဖြစ်လေ့ရှိပါသလဲ။
- သွေးလွှတ်ကြောသွေးပြန်ကြောများ စံလွှဲစုဝေးမိခြင်း (Arterial Venous Malformation AVM) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- Cerebral Cavernous Angioma ဆိုတာ ဘာလဲ။

- အခန်း (၈)
ဦးနှောက်တွင်းရှိ Subarachnoid အစိတ်အပိုင်းတွင် သွေးယိုစီးခြင်း
မေးခွန်း (၅၀ မှ ၅၈ အထိ)
- Sub Arachnoid အစိတ်အပိုင်းမှာ သွေးထွက်ပါက ဘာဝေဒနာများခံစားရပါမလဲ။
- ဆပ်စ်အရက်ခဲနှိုက်ဒေသမှာ သွေးစိမ့်ကြောင်း သတိပေးသောလက္ခဏာက ဘာပါလဲ။
- ဆပ်စ်အရက်ခဲနှိုက်ဒေသ သွေးယိုစိမ့်ရောဂါကို ဘယ်လိုရှာမလဲ။
- စုဖောင်းသွေးကြောက သွေးယိုစိမ့်လာလျှင် မည်သည့်အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ပါသလဲ။
- စုဖောင်းသွေးလွှတ်ကြောက သွေးထွက်စေခြင်းဟူသော အန္တရာယ်ဖြစ်လာနိုင်လောက်စရာ အခြင်းအရာများကို ဖော်ပြပါ။
- ၇ မီလီမီတာထက်သေးသောစုဖောင်းသွေးလွှတ်ကြောများက သွေးထွက်နိုင်ပါသလား။
- မွေးရာပါစုဖောင်းသွေးကြောဆိုတာ ရှိပါသလား။
- စုဖောင်းသွေးကြောမရှိဘဲနှင့် ဆပ်စ်အရက်ခဲနှိုက်ဒေသ သွေးယိုစိမ့်မှုဖြစ်နိုင်ပါသလား။
- စုဖောင်းသွေးကြော (Aneurysm) ကို ဘယ်လိုကုမလဲ။
- ဆပ်စ်အရက်ခဲနှိုက်သွေးထွက်မှု၏ နောက်ဆက်တွဲဝေဒနာမျိုးကို ဘယ်လိုကုမလဲ။
- ဦးနှောက်သွေးကြောကျဉ်းခြင်းကို ဘယ်လိုစောင့်ကြပ် အကဲခတ်မလဲ။
- သွေးကြောကျဉ်းခြင်းကို ဘယ်လိုကုမလဲ။

- အခန်း (၉)
သွေးကြောရောင်ခြင်း
မေးခွန်း (၅၉ မှ ၆၄ အထိ)
- Giant Cell Arteritis ဆိုတာ ဘာလဲ။
- Primary Central Nervous System Vasculitis ဆိုတာ ဘာလဲ။
- အခြားရောင်ရမ်းနာများကြောင့် ဦးနှောက်သွေးကြော ရောင်နိုင်ပါသေးသလား။
- Sarcoidosis ရောဂါကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- Lupus ကြောင့်လည်း လေဖြတ်တတ်ပါသလား။
- အိပ်ချ်အိုင်စီပိုးကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။

- အခန်း (၁၀)
လေဖြတ်စေသော အခြားအကြောင်းရင်းများ
မေးခွန်း (၆၅ မှ ၇၄ အထိ)
- ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သွေးလွှတ်ကြောပေါက်ခြင်း၊ ပိတ်ခြင်း၊ ပြတ်ခြင်းတို့အစား သွေးပြန်ကြောများတွင် ပြဿနာဖြစ်ပါကလည်း လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- သွေးပြန်ကြောနှင့် သွေးလွှတ်ကြောမှုမမှန်မှုဟုတ်သော အဆက်အသွယ်ရှိခြင်း။ Arterial Venous Dural Fistula (သွေးလွှတ်ကြောနှင့် သွေးပြန်ကြောလမ်းကြောင်းတစ်ကြောင်းနှင့် ဆက်သွယ်နေခြင်း) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- မူးယစ်ဆေးများကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- စစ်ကယ်လ်ဆဲရောဂါ (Sickle Cell Disease) ကြောင့် လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- မီလတ်စ် MELAS ဆိုတာ ဘာလဲ။
- မိုယာမိုယာရောဂါဆိုတာ ဘာလဲ။
- ဓာတ်ရောင်ခြည်သင့်ပါက လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- ခေါင်းတစ်ခြမ်းကိုက်ရောဂါ (မိုင်ဂရိန်း) ကြောင့်လည်း လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- သန္ဓေကားစားဆေးများကြောင့်လည်း လေဖြတ်နိုင်ပါသလား။
- CADASIL ဆိုတာ ဘာလဲ။

- အခန်း (၁၁)
သွေးပြတ်လပ်သွားသဖြင့် လေဖြတ်ရခြင်းကို ကုသရာတွင် သုံးသော ဆေးကျေး ဆေးထိုးကုထုံးများ
မေးခွန်း (၇၅ မှ ၈၉ အထိ)
- မည်သည့်အချိန်တွင် တီပီအေ (t-PA) ဆေးပေးမည်လဲ။
- တီ-အိုင်-အေ (ရုတ်တရက်အခိုက်အတန့် လေဖြတ်ခံရသကဲ့သို့) လူနာများကို မည်သို့ကုသပေးပါသလဲ။
- လေဖြတ်စေရန်ကာကွယ်ပေးမည့်အကောင်းဆုံးသွေးကြဲဆေးကား ဘာဆေးလဲ။
- အက်စပရင်များများသောက်မှ ပိုထိရောက်ပါသလား။
- လေဖြတ်စေရန် ကာကွယ်ပေးသောသဘောဖြင့်ပေးလေ့ရှိကြသော အက်စပရင်ဆေးပမာဏအမှန်ဟာ ဘယ်လောက်ရှိပါသလဲ။
- အက်စပရင်အစား ပေးစရာအခြားဆေးရှိပါသေးသလား။
- Clopidogrel ၊ သို့မဟုတ် Ticlopidine (Ticlid) သည် လေဖြတ်မှုကိုကာကွယ်ရန်မှာ အက်စပရင်နည်းတူ အစွမ်းထက်ပါသလား။
- ဒိုင်ပိုင်ရီဒါမောလ် (Dipyridamole) က ဘယ်လောက်အစွမ်းထက်ပါသလဲ။
- မိမိ၏ အဆစ်အမြစ်နာအတွက် သောက်နေကျအက်စပရင်နှင့် အိုင်ဗူပရိုဖန်ကို ဆက်သောက်ရပါသလား။
- ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူရမည်ဆိုပါက သောက်လက်စအက်စပရင်ဆေးကို ရပ်ပစ်လိုက်ရန် လိုအပ်ပါသလား။
- လေဖြတ်မှုကာကွယ်ရန် မည်သည့်အချိန်မှာ 'ဝါဖရင်' ဆေးပေးမည်လဲ။
- ဝါဖရင်ဆေးကို မိမိသောက်နေခိုက်၊ သွေးအလွန်အမင်းထွက်လာသည်ကို သတိထားမိပါက မိမိဘာလုပ်သင့်ပါသလဲ။
- အသေးစားခွဲစိတ်မှုမျိုးလုပ်ရခြင်းနှင့် သွားဆေးခန်းတွင်သွားသန့်စင်မှုပြုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရလျှင် ဝါဖရင်ဆေးသောက်နေခြင်းကို ရပ်ပစ်ရန်လိုပါမည်လား။
- ဝါဖရင်သွေးကြဲဆေးကို ရက်အနည်းငယ်ကြာမသောက်ဘဲထားလိုက်ပါက ဘာဖြစ်နိုင်ပါသလဲ။
- လေဖြတ်မှုကိုကုသရာမှာ သွေးကြဲဆေးဟက်ပရင်ကို သုံးပါသလား။

- အခန်း (၁၂)
လေဖြတ်ခြင်း၏နောက်ဆက်တွဲကိစ္စရပ်များ
မေးခွန်း (၉၀ မှ ၉၁ အထိ)
- လေဖြတ်ခြင်းကြောင့် အဖြစ်အပျက်ဆုံးရှုံးမှုနောက်ဆက်တွဲကိစ္စရပ်များက ဘာတွေလဲ။
- ရုတ်တရက်လေဖြတ်တဲ့အခါ သွေးပေါင်ချိန်ကို ဘယ်လိုထိန်းရပါမည်လဲ။

- အခန်း (၁၃)
နှလုံးရုတ်တရက်ရပ်ခြင်းနှင့် ဦးနှောက် ထိခိုက်သွားခြင်း
မေးခွန်း (၉၂)
- နှလုံးရပ်သွားပြီးနောက် ဦးနှောက်လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရည်ပြန်ကောင်းလာပြီဆိုသည်ကို ဘယ်လိုဆုံးဖြတ်မည်လဲ။

- အခန်း (၁၄)
လေဖြတ်နိုင်စရာ အလားအလာရှိတဲ့ အခြင်းအရာများ
မေးခွန်း (၉၃ မှ ၉၄ အထိ)
- လေဖြတ်စေနိုင်လောက်စရာ အဓိကအခြင်းအရာတွေက ဘာတွေလဲ။
- လတ်တလော လေဖြတ်သွားသူ လူနာများတွင် ပင်ကိုအခဲနှလုံးသွေးကြောရောဂါများ ရှိ မရှိ ဆန်းစစ်ကြည့်ဖို့ လိုပါသလား။

- အခန်း (၁၅)
နာလန်ပြန်ထလာခြင်းနှင့် ပြန်လည်သန်စွမ်းခြင်း
မေးခွန်း (၉၆ မှ ၁၀၀ အထိ)
- လှုပ်ရှားမှုအကန့်အသတ်ပြုကုထုံး (Constraint-induced Movement Therapy) ဆိုတာ ဘာလဲ။
- လေဖြတ်ရာက နာလန်ပြန်ထခြင်းကို ထိခိုက်နိုင်စေသောဆေးများ ရှိပါသလား။
- အစာရေစာ ပုံမှန်ပြန်မျှော် မရပါက ဘာလုပ်ရမလဲ။
- ကြက်သားတင်းတောင့်ခြင်းဆိုတာ ဘာလဲ။
- လေဖြတ်ပြီးရင် စိတ်တိုတာ၊ စိတ်ဓာတ်ကျတာ ဖြစ်တတ်သလား။
- လေဖြတ်ထားတဲ့လူနာကို ရေရည်စောင့်ရှောက်ပေးနိုင်ရေးဆိုတဲ့ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လိုဆုံးဖြတ်ထားကြပါသလဲ။

နိဂုံး
..... ၂၂၄